

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

Protokolant Bożena Nowicka

w sprawie ze skargi J . S.A.

przeciwko zamawiającemu Przedsiębiorstwu Komunikacji Samochodowej
w D. S.A.

o rozpoznanie skargi,

po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym

w dniu 27 stycznia 2006 r.,

zagadnienia prawnego przedstawionego

przez Sąd Okręgowy w R.

postanowieniem z dnia 15 listopada 2005 r.,

"Czy do rozpoznania skargi wniesionej od wyroku zespołu arbitrów, oraz postanowień zespołu arbitrów kończących postępowania odwoławcze - na podstawie art. 194 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz.U. Nr 19 poz. 177 z późn. zm.) - sądem rzeczowo właściwym jest Sąd Okręgowy Wydział Cywilny, bez względu na status prawny stron postępowania (podmioty gospodarcze, osoby fizyczne - w tym prowadzące działalność gospodarczą, podmioty nie prowadzące działalności gospodarczej), czy też w sprawach w których po obu stronach, (tj. zamawiającego i skarżącego) występują podmioty prowadzące działalność gospodarczą - właściwy jest Sąd Okręgowy Sąd Gospodarczy ?"

odmawia podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przez Sąd Okręgowy w R. powstało przy rozpoznawaniu skargi Spółki Akcyjnej J. wniesionej na postanowienie zespołu arbitrów z dnia 30 czerwca 2005 r.

Powyższa skarga została skierowana przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych do Wydziału I Cywilnego Sądu Okręgowego w R. Przewodniczący tego wydziału zarządził przekazanie skargi do Wydziału Gospodarczego na podstawie § 61 ust. 1 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych. W oparciu o § 61 ust. 2 wskazanego wyżej regulaminu akta sprawy zostały następnie przedstawione Prezesowi Sądu Okręgowego w R. celem wskazania wydziału właściwego do prowadzenia sprawy. Prezes zarządzeniem z dnia 25 października 2005 r. wskazał jako właściwy do rozpoznania skargi Wydział Gospodarczy. Mimo rozstrzygniętego w tym trybie sporu kompetencyjnego Sąd Okręgowy powziął wątpliwość, czy do rozpoznania skargi na orzeczenie zespołu arbitrów wskazane w art. 194 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych właściwy jest wydział cywilny, bez względu na status prawny stron postępowania, czy też w sprawach, w których po obu stronach występują podmioty prowadzące działalność gospodarczą właściwy jest Sąd Gospodarczy. W ocenie Sądu Okręgowego w R. wątpliwość ta wynika z faktu, że w art. 195 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych mowa jest wyłącznie o sądzie okręgowym właściwym dla miejsca siedziby lub miejsca zamieszkania zamawiającego. Gdyby zatem ustawodawca chciał uzależnić właściwość sądu od tego, czy w sprawach rozpoznawanych na podstawie przepisów ustawy o zamówieniach publicznych występują podmioty gospodarcze, czy też nie, to wskazałby w ustawie, że w przypadku, gdy występują w postępowaniu wszczętym na skutek skargi podmioty gospodarcze, właściwym do rozpoznania skargi jest sąd gospodarczy. Zdaniem Sądu Okręgowego brak takiej regulacji oznacza, że w przypadku każdej skargi na orzeczenie zespołu arbitrów właściwym do jej rozpoznania jest wydział cywilny.

Wyrażając taki pogląd Sąd ten podkreślił też, że skarga została skierowana przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych do wydziału cywilnego, a z faktu, że w Oddziale 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości wpisów w sprawach cywilnych, dotyczącym spraw gospodarczych, została określona wysokość wpisu od tego rodzaju skargi nie można wyciągać wniosku, że sprawy tego rodzaju, bez względu na podmioty w nich występujące, będą zawsze sprawami gospodarczymi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedstawione zagadnienie prawne oraz jego uzasadnienie wskazują, że wątpliwość którą powziął Sąd Okręgowy dotyczy właściwości „rzeczowej” wydziału tego Sądu, który miałby rozpoznać skargę. W rzeczywistości w tej sytuacji chodzi o właściwość funkcjonalną, która nie jest regulowana w powołanym przez Sąd Okręgowy art. 195 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Przepis ten określa wyłącznie właściwość rzeczową i miejscową Sądu przy rozpoznawaniu skarg na orzeczenia zespołu arbitrów. Jego wykładnia nie może służyć zatem do rozstrzygnięcia problemu zasygnalizowanego w pytaniu przedstawionym Sądowi Najwyższemu. Przepisy o właściwości miejscowej i rzeczowej dotyczą Sądów w ogólności. Właściwość funkcjonalna jest natomiast związana z wewnętrznym podziałem pracy w strukturze konkretnego sądu, która to kwestia nie ma charakteru procesowego. Zwracał na to uwagę Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 1 marca 1958 r., 4 CZ 23/58, OSPiKA 1959, nr 6, poz. 156 i uchwale z dnia 14 marca 1989 r. III CZP 45/88, OSNC 1989, nr 11, poz. 167.

W rozstrzyganej sprawie problem właściwości miejscowej i rzeczowej sądu nie budzi wątpliwości. Kwestia właściwości funkcjonalnej została już przesądzona w trybie administracyjnym przez Prezesa Sądu Okręgowego w R. Jak już wyżej podkreślono problem kompetencji poszczególnych wydziałów tego samego sądu stanowi jedynie kwestię wewnątrzorganizacyjną, a kwalifikacja dokonana przez prezesa sądu przekazującego sprawę właściwemu jego zdaniem wydziałowi, nie może wiązać sądu co do sposobu rozpoznania sprawy. Powinien on rozpoznać sprawę według właściwych dla niej przepisów. Rozstrzygnięcie przedstawionego zagadnienia prawnego, które sprowadza się w istocie do pytania, czy sprawy ze

skargi na orzeczenie zespołu arbitrów o jakich mowa w art. 194 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych należą do właściwości wydziału cywilnego czy wydziału gospodarczego (sądu gospodarczego) określonego sądu okręgowego nie ma też zatem żadnych skutków dla sposobu rozpoznania i rozstrzygnięcia skargi.

W świetle ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego niezbędnym warunkiem rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego w trybie art. 390 § 1 k.p.c. jest konieczność wyjaśnienia powziętych przez sąd wątpliwości mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. (Przykładowo wskazać można postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2002 r., III CZP 2/02, LEX 75353 i 24 stycznia 2002 r., III CZP 76/01, LEX 53308). Wobec braku takiej przesłanki zachodziła konieczność odmowy podjęcia uchwały zawierającej odpowiedź na przedstawione zagadnienie prawne.

Wobec sygnalizowanego w uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zagadnienia prawnego występowania rozbieżności w praktyce sądowej przy rozstrzyganiu kwestii właściwości funkcjonalnej w sprawach dotyczących skarg na orzeczenia zespołu arbitrów wymaga jednak podkreślenia, że skoro ustawa Prawo o zamówieniach publicznych nie zawiera regulacji pozwalającej na udzielenie odpowiedzi na pytanie o przynależność sprawy ze skargi na orzeczenie zespołu arbitrów do jednego z wchodzących w rachubę wydziałów sądu okręgowego, to rozstrzygnięcia tej kwestii należy poszukiwać w normach ogólnych wyznaczających kompetencje wydziałów sądu. W przypadku wydziałów gospodarczych należy mieć na uwadze przepisy art. 12 § 3 i art. 16 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz art. 2 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych. Także pewna specyfika sprawy ze skargi na orzeczenie zespołu arbitrów polegająca głównie na sposobie wszczęcia takiego postępowania nie może być uznana za przeszkodę w posłużeniu się kryteriami ogólnymi przy kwalifikowaniu jej jako ewentualnie sprawy gospodarczej. W konsekwencji należy przyjąć, że sprawa ze skargi na orzeczenie zespołu arbitrów może należeć do właściwości zarówno wydziałów cywilnych, jak i gospodarczych sądów okręgowych w zależności od występowania w konkretnym przypadku elementów pozwalających uznać ją za sprawę gospodarczą. Pośrednio wskazuje na to również regulacja zawarta w Rozporządzeniu Ministra

Sprawiedliwości w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych oraz nowym brzmieniu ustawy o kosztach sądowych (art. 34) gdzie przewidziano wprost opłatę od tego rodzaju skargi rozpatrywanej w sprawach gospodarczych.